

Bedre Psykiatris holdning til bekymrende skolefravær hos børn og unge

For Bedre Psykiatri – Landsforeningen for pårørende er det afgørende, at alle børn og unge, der rammes af alvorlig mental mistrivsel eller psykisk sygdom, får samme muligheder som alle andre børn for at gennemføre grundskolen og en efterfølgende uddannelse, der giver dem adgang til at få et godt arbejde, forsørge en familie, have et rigt og meningsfuldt hverdagsliv med indflydelse og fællesskaber.

Derfor støtter vi op om vores lokalafdelingers indsatser for at få kommunerne til at arbejde målrettet med at opspore og håndtere bekymrende skolefravær hos børn og unge, der rammes af alvorlig mental mistrivsel eller psykisk sygdom.

Når kommunerne ikke har gode indsatser mod bekymrende skolefravær, rammer det både børnene og deres familier

Danmarks Radio beskrev 4. januar 2023¹, hvordan over 15.000 forældre ikke kan passe deres normale arbejde, fordi deres børn er syge, har et handicap eller mistrives og ikke kan komme i skole. Ifølge Danmarks Statistik betød det en vækst i udgifterne til tabt arbejdsfortjeneste til forældrene fra omtrent 1 milliard kroner i 2017 til 1,6 milliarder i 2021.

Mikael Thastum, professor i psykologi på Aarhus Universitet og forsker i skolefravær, vurderede i den forbindelse i DR, at mange børn med særlige behov ikke trives i skolen, i og med at de ikke vil komme i skolen. Det er en desperat situation som forældre at skulle være hjemme, fordi ens barn ikke kan være i skolen, siger han og understreger, at skolefravær er dyrt for samfundet, blandt andet fordi børn, der mister lang tids skolegang, risikerer aldrig at få en uddannelse og har ringere chancer for at få et job.

Ifølge Mikael Thastum er skolevægring og -fravær stigende. Efter corona-epidemien har nogle børn med eksempelvis autisme, ADHD og angst haft svært ved at komme tilbage i skole. Skolefravær rammer bredt, og også børn med depression og andre tegn på mistrivsel har meget fravær, oplyser professoren.

Bjørn Holstein, professor emeritus ved Statens Institut for Folkesundhed under Syddansk Universitet og tidligere formand for en arbejdsgruppe under Vidensråd for Forebyggelse, påpegede i samme forbindelse, at arbejdsgruppens gennemgang af den dokumenterede virkning af 40 kommunale indsatser på området viste, at kommunerne for ofte bruger tilfældige løsninger, når børn i skolerne bliver ramt af mistrivsel, frem for metoder, man ved virker, og som har veldokumenteret effekt.

¹ <https://www.dr.dk/nyheder/indland/organisationer-foraeldre-maa-ikke-syltes-naar-de-soeger-tabt-arbejdsfortjeneste>
<https://www.dr.dk/nyheder/indland/flere-foraeldre-opgiver-job-passe-boern-der-er-syge-eller-mistrives>

De pårørende i Bedre Psykiatri kender udfordringerne

Bedre Psykiatri kender udfordringerne med bekymrende skolefravær fra mødet med de forældre, der kontakter vores rådgivning og deltager i vores pårørendegrupper. Forældrene kæmper med bekymringer om mangel på passende skoletilbud til børn, der er ramt af psykisk sygdom. Vi hører forældrenes oplevelse af, hvor svært det kan være for deres barn at komme tilbage til skolen, hvis de har været længe væk, fx på grund af behandling i psykiatrien. Vi ved fra deres erfaringer, hvor belastende det er for børnene, forældrene og resten af familien, hvis kommunen ikke rettidigt opdager og hjælper, når psykisk sygdom hos barnet eller i familien fører til skolefravær. Og vi rådgiver forældrene om, hvordan de tager initiativ til dialogen med skolen og kommunen, så de sammen kan finde de løsninger, der er brug for og hvilket ansvar, kommunerne har for at sikre de nødvendige skoletilbud.²

Psykiatraftalen og regeringsgrundlaget lægger op til en styrket indsats

Disse oplevelser og erfaringer fra de pårørende er en væsentlig årsag til, at Bedre Psykiatri bakker op om den politiske aftale om psykiatriens tiårsplan fra 27. september 2022. I aftalen forpligter alle Folketingets partier sig på at arbejde for, at børn og unges mentale sundhed skal forbedres³ og at flere børn og unge med psykiske lidelser fuldfører grundskolen og en ungdomsuddannelse⁴. Det skal ifølge aftalen blandt andet understøttes af en styrket tidlig indsats og forebyggelse af mistrivsel og psykiske lidelser hos børn og unge i grundskolen.⁵

Bedre Psykiatri finder det i forlængelse heraf godt, at SVM-regeringen i sit regeringsgrundlag forpligter sig på at løfte sundheden og trivselen blandt børn og unge og tage initiativ til en forebyggelsesplan målrettet børn og unge på tværs af bl.a. sundheds-, kultur- og børne- og skoleområdet.⁶

Kommunerne bør trække i arbejdstøjet, når de får opfordringen fra vores afdelinger!

Men heldigvis behøver kommunerne ikke sidde stille, mens vi venter på, at Folketinget og regeringen sætter disse ting i værk. Kommunerne har allerede mange muligheder for at sætte fokus på børn og unges mentale mistrivsel eller psykiske sygdom i deres arbejde med at opspore, forebygge og afhjælpe bekymrende skolefravær. Stærkere fokus på indsatser med veldokumenteret effekt er afgørende. Her kan indsatser, der er testet i flere forskellige kommuner eller i samarbejde med den regionale psykiatri eller civilsamfundsorganisationer, være en del af løsningen.

Derfor bakker vi i Bedre Psykiatri naturligvis op, når vores lokalafdelinger kontakter kommunerne for at tage dialogen og vi opfordrer kommunerne til at samarbejde med vores lokalafdelinger og andre pårørende om, hvordan vi kan skabe stærke lokale løsninger, der sikrer:

- At alle kommuner opretter én tydelig indgang for henvendelser fra familier, der er bekymrede over deres barns skolefravær

² <https://bedrepsykiatri.dk/hjaelp-og-raadgivning/boern-unge-med-psykisk-sygdom/>

³ Målsætning 1 ud af 19 i psykiatraftalen.

⁴ Målsætning 3 ud af 19 i psykiatraftalen.

⁵ Psykiatraftalens indsats 1.2: Tidlig indsats og forebyggelse af mistrivsel og psykiske lidelser hos børn og unge.

⁶ Ansvar for Danmark: Afsnittet *Bedre trivsel og sundhed blandt børn og unge*.

- At kommunerne lever op til deres lovfæstede ansvar og følger op på alle børn og unge, når et uhensigtsmæssigt skolefravær konstateres
- At tidlig opsporing på skolen følges op med passende foranstaltninger i form af udredning og hjælp og behandling til alle, der har behov for det
- At løsninger altid skal ses i et helhedsperspektiv, der tager afsæt i både barnet og familiens samlede situation og med en styrkelse af familiens mestring af udfordringerne som udgangspunkt.
- At de pårørende inddrages i forløbene
- At der skal være god og lettilgængelig skriftlig information om kommunens tilbud til både børnene og de pårørende

København, marts 2023

På vegne af Bedre Psykiatri – Landsforeningen for pårørende

Mads Engholm

Landsformand